

**RAPPORT OM REKOGNOSKERINGSREJSE
TIL
ADAM C. KNUTH SITE OG FRIGG FJORD
NORDGRØNLAND, AUGUST 2001**

Claus Andreasen og Hans Lange

**Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
marts 2002**

Denne rapport er et supplement til den rapport, som er udarbejdet af Jens Fog Jensen og Niels Nielsen.

Nedenstående resumeres de arkæologiske og fortidsminde-relevante informationer til brug for Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu's fortidsminderegister. Alle GPS-positioner er i WGS84.

Nye Fortidsminder

Stednavn: *Columbus Sø* 83°11,853' N; 34°10,111' W *FM-nr.: 83Ø2-000-005*

Anlæg: et ildsted, der består af tre korte lodrette fliser med en fjerde henover.

datering: Thule

Finder/e: Morten Meldgaard, Jens Fog Jensen

.....
Arkæologisk navn: *Gravel Terraces* 83°08,916' N; 33°29,923' W *FM-nr.: 83Ø2-000-006*

anlæg 1, boksildsted	83°09,072' N; 33°30,817' W
anlæg 2, tvivlsom teltring	83°08,931' N; 33°30,058' W
anlæg 3, midtergangsstruktur uden periferi	83°08,916' N; 33°29,923' W
anlæg 4, fliselægning 5 m. øst for anlæg 3	83°08,914' N; 33°29,907' W
anlæg 5, boksildsted med kogesten	83°08,920' N; 33°29,959' W

Gravel Terrace blev fundet af Jens Fog Jensen og Morten Meldgaard 2. august 2001. Anlæggene ligger samlet på den sydlige del af en hævet strandterrasse eller rest af elvleje i udkanten af meget stort delta på fjordens østlige kyst. Pladsen ligger med udsyn mod fjorden. Anlæggene virker relativt fundfattige og pladsen giver indtryk af at være relativt kortvarigt beboet.

Fundet af en enkelt midtstikkel medvirker til at datere anlæggene/pladsen til Independence I. Der er ikke medtaget materiale fra pladsen.

.....
Qissivik 1 – 3 83°06,428' N; 32°55,429' W *FM-nr.: 83Ø2-000-007*

Tre små anlæg beliggende på række langs kysten ca. 430 meter nord for Qissivik og før Hvalterasserne. Rækkefølgen af anlæggene er fra syd: Qissivik 3, 1 og 2.

Qissivik 1, trekantet flisesamling (1,4x1 m)	83°06,428' N; 32°55,429' W
Qissivik 2, udflydt teltring	83°06,455' N; 32°55,956' W
Qissivik 3, udflydt teltring	83°06,419' N; 32°55,182' W

På Qissivik 1 er der drivtømmerstykker og moskus.

På Qissivik 2 er der drivtømmer, moskusokse (et stykke hjemtaget x1) og bearbejdede hvalknogler.

Fund: x1, bækken af moskusokse. Fra Qissivik 2

Datering: Thule

Beskrivelse ved: Claus Andreasen

.....

Kendte Fortidsminder

Qissivik

83°06,375' N; 32°53,543' W

FM-nr.: 83Ø2-000-003

Hele området er flydejord. Selve anlægsområdet ligger knap 1,5 moh på en lav strandvold ved en lille strandlagune.

Der er ingen synlige anlæg; alt er formentligt ødelagt af hav og is.

Der er lidt drivtømmer, lidt bearbejdet træ (borehuller), nogle moskusokse-knogler og resten af en metal-transportboks (måske Eigil Knuth's?) tilbage på lokaliteten.

Det store stykke drivtømmer, som ses på Knuth's fotografi fra lokaliteten lå der fortsat, men er nu brækket i to dele.

Fund

x1: en spids af slædemede (træ)

Datering: Thule.

Beskrivelse ved: Claus Andreasen

Foto: Drivtømmer og blikboks på Qissivik.

Hvalterrasserne

83°06,419' N; 32°55,182' W

FM-nr.: 83Ø2-000-002

Independence II-boplads udgravet af Eigil Knuth. Under opholdet blev der registreret et hvalkranie lige nord for bopladsen på et niveau svarende til lige under ruinerne (gamle strand?).

Position for hvalkranie:

83°06,699' N; 32°57,641' W.

Det kunne være en rimelig formodning, at tilstedeværelsen af kraniet og bopladsen hænger sammen, men før kraniet er dateret, kan der ikke siges noget om en evt. sammenhæng.

Foto: Palæoeskimoisk anlæg. Der er to Independence II anlæg (midtergangsruiner) på lokaliteten; begge udgravet af Eigil Knuth.

Geolog Niels Nielsen udgraver hvalkranie. Over hans ryg ses den store sten ved Independence II bopladsen: Hvalterrasserne.

Det stenfrie område langs skråningen kunne være en del af den gamle strandlinje.

Det andet kranie, som Knuth kendte, ligger betydeligt højere, og der er således to kranier på samme lokalitet, men i vidt forskellig højde (= vidt forskellig alder?).

Adam C. Knuth Site $83^{\circ}07,096' N; 32^{\circ}59,281' W$ *FM-nr.: 83Ø2-000-001*
Independence I plads, hvor Eigil Knuth har udgravet en ruin. I august 2001 gennemførtes udgravningen af endnu et anlæg. Desuden blev pladsen opmålt og et par anlæg blev detailtegnet.

I Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu arkiver er Adam C. Knuth Site også registreret under KNK 183.

"Forsvundne" Fortidsminder

Ask Ø $83^{\circ}08' N; 32^{\circ}22' W$ *FM-NR.: 83Ø2-000-004*

Eksistensen af en forhistorisk boplads på denne del af øen kunne ikke bekræftes. Der var ingen anlægslignende spor fra nordspidsen og ned forbi strandterrasserne med hvalknogler og drivtømmer. Den sydlige og højereliggende del af øen blev ikke gennemgået, men den var også langt mindre "bosætningsvenlig".

Anlæg fra nyere tid

Recent teltring $83^{\circ}04,753' N; 32^{\circ}30,264' W$

Et godt stykke syd for Adam C. Knuth Site og lidt nord for Kap Kraka fandt Claus Andreasen og Hans Lange d. 2. august 2001 en teltring beliggende et godt stykke fra kysten i et fugtigt flydejordsterræn og c. 8 moh.

Anlægget var en cirkel af sten, ca. 4,5 meter i diameter. Stenene syntes at være taget op af jorden forholdsvis sent. De lå nu nær-

mest ovenpå jorden. Den højtliggende placering og den tilbagetrukne afstand fra kysten og det recente indtryk tyder på, at der er tale om en teltring fra nyere tid (dvs. det 20. århundrede). Anlægget er ikke registreret som fortidsminde.

Depot $83^{\circ}09,254' N; 33^{\circ}56,772' W$

På vestsiden af Frigg Fjord fandtes øverst på et sydvendt næs rester af fra ophold i nyere tid (det 20. århundrede):

- * en trækasse,
- * dele af petroleumstragt
- * en del træstykker.

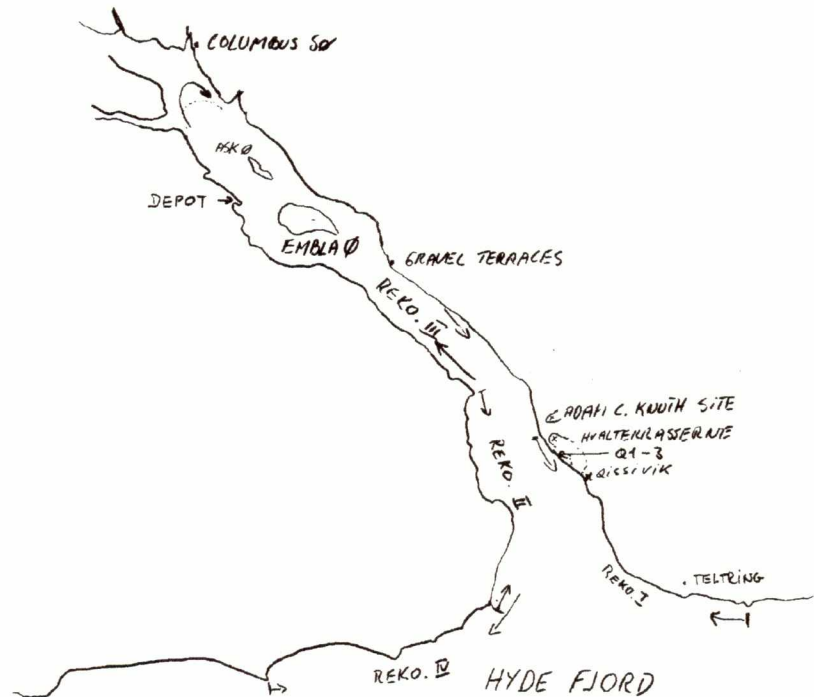

Rekognoscering

Hans Lange og Claus Andreasen foretog tre rekognosceringsture (I, II og III).
Claus Andreasen og Morten Meldgaard foretog én rekognosceringstur (IV).

Derudover blev oplandet omkring Adam C. Knuth Site gennemvandret af adskillige af deltagerne.

Disse lokale rekognosceringer gav ingen nye fund af bopladser, varder, fælder, kødgrave el.lign.

Rekognoscering I

Den 2. august gik CA og HL langs østkysten fra Frigg Fjord fra Base Camp ned til et delta øst for Kap Kraka i Frederick E. Hyde Fjord.

Terrænet blev gennemgået kystnært og i flere højder. Den altdominerende terrænform var flydejord, der overalt var opkogt, frostrevnet eller på anden måde under konstant forandring. Der fandtes ingen spor efter menneskelig aktivitet bortset fra en recent teltring, jf. ovenfor.

Sydligste punkt ($83^{\circ}04,822' N$; $32^{\circ}19,856' W$) var i et stort delta øst for Kap Kraka hvor der lå et par store stykker drivtømmer.

Rekognoscering II

Den 5. august sejlede HL og CA over på østsiden, hvor området fra Kap Regnar Lodbrog til det store næs overfor Adam C. Knuth Site og nord for det store delta, jf. tegning, blev gennemgået. Jens Fog Jensen og Kristoffer Buck deltog i dele af rekognosceringen i deltaet. Der blev ikke registreret et eneste levn af menneskelig aktivitet i området.

Foto: Udsigt fra vestsiden af Frigg Fjord over mod Midgård. Adam C. Knuth Site ligger til venstre i billedet, og Hvalterrasserne til højre.

Rekognoscering III

Den 5. august om eftermiddag/aften brugte Hans Lange, Claus Andreasen og Niels Nielsen gummi-båden til en rekognoscering, der først gik op langs Frigg Fjord's nordvestside, rundt om Embla Ø og derefter retur til basen efter mere benzin. Retursejladsen foregik via området, hvor *Gravel Terrace* var fundet. Vi var i land i området, men brugte ikke tid på at finde anlæggene.

Foto: Drivtømmer på den østlige side af Ask Ø.

Efter optankning tog Claus Andreasen og Hans Lange af sted igen og fortsatte nu op langs fjordens vestside, og derfra rundt i den nord-

ligste ende af fjorden, hvor det ikke var muligt at komme tæt ind til kysten. Den nordligste del, hvor elvene kommer ud fra de nordlige dalstrøg er et meget lavvandet delta med mange små "øer". Selv gummibåden sad fast flere gange midt i fjorden mere end hundrede meter fra land. Det nemmeste sted for landgang er i fjorden nordøstlige ende, og det var også derfra Meldgaard og Fog gik ind og fandt ildstedet ved Columbus Sø.

Fra den nordligste del af fjorden sejlede vi ned til og rundt om Ask Ø, hvor vi gjorde et længere ophold på den nordlige halvdel. Der er hvalknogler og drivtømmer på den nordlige del, men ingen spor efter forhistorisk bosætning.

Det registrerede anlæg på Ask Ø, FM 83Ø2-000-004, synes således at være et fantom anlæg, der er postuleret ud fra tilstedeværelsen af knogler og tømmer.

Efter Ask Ø afsøgte vi fra båden den østlige side af Embla Ø uden at gøre landgang. Der var ingen åbenlyse bosætningsområder. Derfra sejlede vi over til østsiden af fjorden og videre hjem til basen. Under sejladsen langs begge kyster blev der gjort landgang flere steder, hvor bosætningsforholdene syntes gunstige: næs, grusterrasser, elvdeltaer og lignende. Der fandtes ingen forhistoriske anlæg.

Rekognoscering IV

Den 6. august sejlede Morten Meldgaard og Claus Andreasen over Frigg Fjord og fulgte kystlinjen ned forbi Kap Regnar Lodbrog og videre til det næste store næs (ca. 83°01,000 N 33°30,300 W).

Undervejs blev der gjort landgang på et af de mindre næs, idet kystlinjen mellem næssene overhovedet ikke indbyder til bosætning. Der blev ikke konstateret nogen form for bosætning.

Foto: Udsigt over Base Camp. Frigg Fjord til højre; Hyde Fjord i mellemgrunden og Nordkronens mægtige, takkede profil i t.v. baggrunden.

Nuuk, marts 2002

34° 30' 48 34° 00' 49 33° 30' 50 33° 00' 32° 30' 51 0000 m E 32° 00'

1:100 000

8-4-78

1:150000

87.72 MM

SAGII 2035

874 D 2829

